

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

->-<-

Hirdetések
és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigslager K. czégnél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigslager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

A vidék és központ.

Legyünk optimisták és higgyük, hogy nemcsak a politika gépezetében helyeztek egy új, egészséges, jól emésztő gyomrot, hanem a közéletünk is megújult, felgyógyult.

Csupa véletlen találkozás ez a kettős reorganizáció; mert nálunk a politika és közélet ritkán haladnak egy mesgyn, ereik nem igen lüktetnek harmónikusán; sőt gyakran megesik, hogy a politika és közélet szembe kerülnek és jól besározzák egymást.

De — ismétljük — ne legyünk szkeptikusok; higgyünk egy egészséges magyar társadalomban, a mely az ideális nemzet-államot van hivatva kiépíteni, Kérdés, honnan buzdjon elő az ezt elérni óhajtó akaraterő? A társadalomból és csakis a társadalomból! Az állam nem tesz és nem is tehet semmit. Az apró-cseprő politikai kérdések lenyűgözik, szétmorzsolják energiáját, abból a közélet nem kap semmit, legfeljebb a salakját; ennek az illatától pedig még ma is koldul a közélet tisztasága. Az impulzust megadhatja az állam; ezt a villamos szikrát kell azután a társadalomnak hatalmas, nagy, mozgató erőkké duzzasztani.

Hangoztatják, elismerik, hogy a társadalom egészséges gyökereket csakis a vidéken verhet. A vidék az, a mely hivatva van a mai elsatnyult, szétforgácsolt közéletet megváltani. Csakis a vidék ép szervezete, puritán erkölce és felfogása szolgálhat szilárd alapul a társadalom kiépítésénél. És mégis mit látunk? Azt, hogy eme cél nemhogy megközelíteni igyekeznének, hanem mesterkélten, mindenféle úton-módon eltávolodnak attól. Manapság a vidéki városok, mind-megannyi, egy-egy halvány kivonata a központnak — Budapestnek. Már pedig az ilyen fakó kópiák nem érnek semmit. Még akkor se vehetnők hasznát, ha érdemes lenne Budapestet majmolni. A főváros Magyarországnak nem az, a mi Páris Franciaországnak és London Angliának. Párisból, Londonból eszmék indulnak útnak, a melyek bejárják az egész világot; a szellem, a tudomány, a műveltség, az izlés sehol oly hálás talajra nem

talál, mint ezekben a városokban. Budapest mindezt nem mondhatja el magáról. Ez egy rakás izlésesen-izléstelenül összehányt köhalmaz, melyhez a magyarság szívének nem sok a köze. A magyar faj jellege, sajátossága sehol nem nyilatkozik benne; példát, a mely után el lehet indulni, nem képes adni. Czentrummá tették, mert szerencsés geográfiai fekvése van, de egyébbel nem igen szolgált rá, hogy a nemzet élén való haladást magának vindikálja. Daczára ennek óriási vonzóerővel bír és magába szív mindent, a mi jót csak az ész vagy a természet produkál. De ezeket aztán elformálja a saját képmására, úgy hogy rá sem lehet többé ismerni. Ezért merülnek fel ismételt hangok úgy a sajtóban, mint a közvélemény egyéb organumaiban, hogy Budapest a vidéki városok rovására fejlődik. Az erőket mind a fővárosban koncentrálnak és ebből az országnak nem juttatnak semmit. Hogy hova vezetett ez, mutatja az a körülmény, hogy Budapest teljesen elvesztette nemzeti jellegét és át van itatva a kozmopolitizmustól.

Nagyon helyes: az országnak legyen egy diszes fővárosa. De ez viselje magán a nemzeti bélyeget és ez csak akkor következhetik be, ha a vidéknek megizmosodott, megerősödött, fölösleges produktumai vannak. A tüzzel-vassal való centralizálás oda vezetett, hogy van egy nagy fővárosunk, a mely minden, csak nem magyar. És e mellett még a vidéki városok is megadták ennek az árat; mert a főváros rohamos fejlődése következtében folyton senyvedtek, össze sanyarodtak.

Ha a jelek nem csalnak: a reakció megkezdődött. Észre vették, hogy ezek a fejük tetejére állított állapotok jót nem szülhetnek. Már mind sürűbben kezdik emlegetni a vidéket, a jó vidéket, a mely istápolásra, gyámoztatásra szorul. Ki is adták már a hangzatos jelszót: „Vidéki központokat kell létesíteni!” Bravó! Adja az Isten, hogy ez a jelszó átvedlődjék valaha tette! Annyi bizonyos, hogy az átalakulás elé a legnagyobb nehézségeket maga a vidék fogja gördíteni. Ez paradoxonnak látszik, de sajnos, így van. A vidéki városba ugyanis már annyira beletette magát

az az utánzási vágy, hogy nem egyhamar lesz képes a saját lábán járni. Folyton a fővárosra függeszti a szemét és ennek az agyával gondolkodik, annak a gyomrával emészt. Erről leszoktatni kissé bajos lesz.

Az ipar és kereskedelem terén fog leg hamarabb észre térni: mert hát itt a praktikus szempontok az irányadók. A kétszer kettő kérlelhetetlen dogmája le fogja tiporni az előítéleteket.

De mi lesz a művészettel, irodalommal és — főképpen — az izléssel? . . . Művészetről, irodalomról, izlésről ugyan Budapesten is alig lehet szó, sőt éppen erről legkevésbé; mert ezek helyett nagyobbára csak egy nemzetközi zagyvalékot látunk. Be van bizonyítva, hogy a vidék adja a leghatalmasabb talentumokat. Ezek bizonyára eredetiek is, csak hogy az internacionális levegő csakhamar lehámozza róluk az eredetiséget. Minden valamire való tehetség Budapest felé gravitál és ezért marad a vidék árván. Pedig hány-szor bebizonyított igazság, hogy a központ levegője nem éltet, hanem gyakran öl. A zsenialitás a vidéken ép úgy alkot, mint a vidéken. Sőt úgyabban.

Nemzeti társadalmat akarunk . . . vigye bele az ország: a vidék önönmagát és ne meghamisított, felhígított mázát — akkor meg lesz.

Az idegenek birtokvásárlásai ellen.

A mult év végén került először szóba az OMGE tanácsstermében az a terv, hogy a külföldieknek magyar birtokvásárlásai ellen a gazdaközönség érdekében védelmi rendszabályokat kell életbe léptetni. Idegen, különösen német és osztrák urak vadászterületek, parkok, de még tőkebefektetési célokra is egyre több magyar birtokot szereznek meg, ezzel a magyar föld succesive idegen kezekbe kerül, ami egyrészt társadalmi, másrészt közgazdasági szempontból káros és veszedelmes.

Az első indítvány, amely az idegenek birtokvásárlása ellen irányult, az OMGE igazgatójától származott. Ez az indítvány azt kívánta, hogy idegenek birtokvásárlásai csak akkor váljanak jogerőssé, ha azokat a földmivelési miniszter helybenhagyási záradékkal ellátta; az indítvány czélzata hallgatólag magában foglalta azt az óhajást, hogy a miniszter az ilyen adásvételeket rendszeresen ne hagyja jóvá.

TÁRCZA.

Zagyva humoresk.

A nagyapám nem ütötte le a hajókötél, a nagyanyám ellenben tábornokné volt, ezt tehát jogcímnek tekintem, — tárczát írok.

Elhatározásom szilárd és megingatlan mint egy ház. Ezalatt nem „egyházat” értek, mert ez jogilag nem ingatlan.

Praemissis, praemittendis, ekként előrebocsájtottam volna az előrebocsájtandókat, rátérve tárczám tulajdonképpeni tárgyára, mely két okból érdekes: először, mert nincs, másodsor mert olyast a mi nincs, megírni sem éppen szükséges, ezért írom tehát meg őt.

Ha önök is azon véleményen vannak, a melyen én, úgy csak köszönettel lehetek, mert a politika himes mezeje fölött tornyosuló fellégek tömkelegéből kibontakozó egyhangú vélemény, sem konkludálhat oly fenélt magasságban, mint a minőnek ezt jó magam is képzelem.

Megértették? . . .

Én nem, és ez éppen kettejük között a különbség, ha más nincs.

A mint cikkelyem legelején is kifejttem voltam bátor, a nagyanyám tábornokné volt, így hát jogosan szölok katonai kérdéshez, de elő és okhianyok miatta nem teszem.

Azt is elárulom önöknek, hogy a huszársághoz értek legjobban, mert nagyanyám férje gyalogsági tábornok és felesége férje is volt, vagy megfordítva.

Ez utóbbi különösen kiemelendő, mert vannak még manapság olyan asszonyok is, akik magukat felesleges férjek feleségének tekintik.

Éppen erről tárgyaltunk legjavában, a mikor tárgyalásunk és az ódon kastély erkélyszobája közepébe három vadorzót tuszkol be az erdőesőz, erős fegyveres alakja keresztbe veti a lábát, s az ajtóban megállva, így adja elő a tényállást:

— Báró ur, e három jómadarat ismét vadorzáson kaptam, mit csináljak velük?

— Hadd el fiam, — válaszolt a megszólított majd elbának én velük.

— Megbotoztathatnának, elzárni, megfenyíteni könnyű dolog volna, de most az egyszer elmész leszek, ha olyant mondtok a mit el nem hiszek. Hát próbáljátok meg.

— Gyermekekomban kezdi az első — lóra kapva az erdőn vágattam keresztül, egyszerre lovam oldalába egy lövést kap. Egy jótékony nemző megjelen és azt tanácsolja kenjem be cseresnyefa préselt levélből készült kenőcseszel.

Elég hagy, tudom már „cseresnyefa nőit ki a helyén” — ösmerem ezt a mesét. Takarodj . . .

A másik nagy drukkbán elkezd lebegni valamit, végre egy utihistóriát beszél el: Hogy lefeküdt a nagy hóban a lovát oda kötötte egy karóhoz és a mikor reggelre felébredt a lóva ott lógott a torony keresztjéhez kötve, ő maga pedig, lent ébredt fel a hó elolvadt.

Pusztulj, rivallj rá a báró, hisz ezt pimasz, Münchhausen-puskáttad.

Ha te sem tudsz érdekesebbet, úgy lecsukatlak — szölok a harmadikhoz.

— Buzakalászok között egy különösre találtam. Nagy volt mint egy kocsikerék, s a hogy hozzá-értem . . .

— Ahá . . . felvett az éjbe, oly magasra nőtt hirtelen, vágott közbe a báró, ösme . . .

— Bocsánat az én históriám még csak itt kezdődik — válaszolt szerényen a harmadik. A mint felértem a menyekbe nagy diom-dánom folyt éppen. Előkelő urak ültek a fehér asztal körül.

— Hohó, hisz akkor boldogult édes apámat is láttad ott fent?

— Természetesen ott ült a zenekar előtt zsinoros paszomátos dolmányban.

A mikor beléptem a menyországba a zenét abbanhagyták, és a báró ur megboldogult édes atya felkelt és barátságos mosolylyal az ajakán, asztalról-asztalra ment — tányérozni . . .

— Hazudsz szentelen — s felugrott nagy támlásszékéből s pipája szárával akart rárontani, majd adok . . .

A három vadorzó megszabadult . . .

Ugyebár egész jó historia ez és nagyon ügyesen van kigondolva de mert hát cikkem elején kijelenttem, hogy tárczának meséje nincs, leplezem önmagamot és kijelentem, hogy azt a miből sem tárgyat, sem értelmet keresni nem lehet, én írtam, így hát állításom helyes, meg a vadorzók históriája, Baumbach egy bájos ideája; s csak azt akartam ezzel bebizonyítani, hogy lehet tárczát írni mese nélkül, melynek azonban meséje van, a miután bebizonyodott, hogy e tárcza tőlém van, és még sinesen től-m.

Folytatnám, de a Lynchelés már Amerikán kívül is nyert polgárjogot . . . Félék, és abba hagyom tehát.

D' Amant Leo.

A mennyiben pedig a jóváhagyás mégis megtörténik és az illető külföldi vevő egy év alatt nem települ le állandóan Magyarországon, ebben az esetben birtokterülete arányában a földadón fölül külön adónak legyen alévetve. Az idegenek által vett birtokokon továbbá csak magyarul tudó magyar állampolgárok legyenek gazdatisztokul alkalmazhatók, sőt a régebben megvett birtokokon működő uradalmi tisztiek is tartozzanak a magyar nyelvet záros határidő alatt elsajátítani.

Ennek az indítványnak legfőbb hátránya éppen azokra mutatkozott volna, akik védelmét az OMGE annyi szívszággal és kitartással teljesíti: a magyar közép- és nagybirtokosokra. Mert valami különös kedvteléből nyilván senki sem adta el birtokát egy külföldi nagyrnak. Hanem eladta azért, mert a birtokot adósságai miatt nem bírta tartani, vagy mert a birtokból nyert jövedelem tökéletlenségénél nagyobb vételárat kínáltak, de mindenesetre azért, mert az a külföldi vevő nagyobb árat ajánlott, mint amennyit magyar vevő adott volna. Ha már most a földművelési miniszter az ilyen vételaktól jóváhagyását megtagadná, vagy a jóváhagyás daczára az indítványban tervezett vevőtörvényes rendelkezések a külföldi vevő felkérését elrontanák, akkor ebből első sorban annak a földbirtokosnak lenne kára, akit az új törvény megfosztana legelőnyösebb végjéértől, rákényszerítene, hogy birtokát — amely kevesebbet ér, mint a külföldi által kínált vételár — megtartsa, vagy magyar vevőnek olcsóbb áron, evidens veszteséggel adja el.

A Forster-féle javaslatnak tehát az a győgyíthatatlan hibája volt, hogy a külföldieket kizárta a magyar birtokversenyből, de nem gondoskodott arról, hogy helyettük szervezzen egy olyan tényezőt, a mely kénytelen legyen a földbirtokosoknak azt az árat megadni, a melyet a külföldi adna — ha éppen magasabb szempontok nem tiltanák, hogy a magyar föld egy részét tulajdonjogilag megszerezze. Ezen a fogyatkozáson kíván a Baross János indítványa segíteni, a melyet a legutóbbi napokban terjesztett előadás alakjában az OMGE, könyv alakjában a közönség elé. Az ő javaslata a következő:

A földművelési és igazságügyi miniszterium, az OMGE és az O. statisztikai hivatal küldötteiből országos bizottság alakítandó, melyben minden egyes esetben külön képviseltesse magát azon vármegye gazdasági egyesülete is, melynek területén a kérdéses, eladásra kerülendő birtok fekszik. Minden egyes esetben, midőn 100 holdon felüli közép- vagy nagybirtokot idegen honos megvásárolni óhajtana, az átírási engedélyt ezen országos bizottság adná meg. Ez a bizottság azután első sorban azon szempontból vizsgálja meg a kérdéses birtokot, hogy vajon nem volna-e alkalmas az középbirtokok alakítására, vagy pedig kisbirtokokosok telepítésére; — ha igen, úgy a birtokot az állam venné át, még pedig azon az áron, a melyet a külföldi vevő a birtokért megadni hajlandó lett volna.

A állam ezen elővételi jogát nemcsak a telepítésre alkalmas sík, gabonatermő birtokok eladásra kerülésekor gyakorolná, hanem a megfelelő erdőbirtok képezne az alku tárgyát, azt is megszerezne, hiszen mindenféle érdek nyerne vele, ha az erdőbirtokok egy nagy része az állam kezében koncentrálnának, (esetleg más holt kéz is megvehetné). Ha a birtok ily célokra egyáltalán nem alkalmas, úgy a bizottság megengedné annak átírását a nem magyar honos vevőkre is, — azonban csak a következő feltételek mellett: 1. Az új tulajdonos kötelezi magát arra, hogy Magyarországon telepedik le. 2. A birtok kezelése teljesen magyar legyen; a gazdatisztok csak magyar honosok lehetnek. 3. A mi a birtok egyszerű kezelését illeti, szintén megszorításoknak vetendő alá, különösen a mi az erdő törvényes kiméltetését és a szántóföldeknek vadaskertek kerülésébe vonását illeti. Mindezen feltételek szigorú betartását az országos bizottság az érdekelt vármegye gazdasági egyesülete által gyakorolná és ha az új tulajdonos a feltételeket be nem tartaná, joga lenne a bizottságnak a birtokot a vételár értékében (természetesen az esetleges új befektetések méltányos betudása mellett) kisajátítani.

A Baross-féle javaslat tehát tényleg segít az előző javaslatnak azon a hátrányán, a mely a nagy- és középbirtokosokra abból származhatott volna, hogy a külföldi vevő vételi szándékát a miniszteri jóváhagyás hiányában nem realizálhatta. A javaslat gondolatmenete világos. Külföldi ember ne vehessen magyar birtokot, mert a föld a haza és elpusztul a haza, ha földjét idegen pénzzel kisajátítják. Ennek a kikötésnek tehát közérdek. De közérdekből az OMGE nagy- és középbirtokosai nem hozhatnak áldozatot, nem mondhatnak le azért arról az árról, a melyet a külföldi adna birtokukért — ha szabad lenne adnia. Ha egyszer azt az árat a külföldi megadná, arra az eladó birtokosnak joga van; hogy nem adhatja meg, annak oka az állam, a mely az idegenek birtokvásárlását megtiltja: világos tehát, hogy az eladó birtokért az állam tartozik azt az árat megadni, a melyet a külföldi vevő adna.

Hogy mit kezdjen el az állam ezekkel a birtokokkal, a melyeket azért vesz meg, mert a külföldi, a ki megvenné, nem veheti meg, ez a legegyszerűbb kérdés az indítványozónak. Csak az idegenek birtokvásárlásának ügyével össze kell kapcsolni a telepítés és parcellázás ügyét. Az állam az ilyképp megvett ingatlanokat darabolja föl középbirtokokra, vagy telepítse be kisbirtokokkal. Így aztán két fontos agrárkérdés nyer együttes megoldást, két legyet átünk meg egy csapásra. Hogy az állam micsoda alapokból, micsoda pénzből vegye meg ezeket a birtokokat, erre a kérdésre a javaslat nem terjed ki: a mi a közép- és a nagybirtok érdekében van, arra

az államnak kell pénzének lennie. Egyszerűen kell lennie.

Elismerjük, hogy jó lenne az idegenek birtokvásárlását megakasztani. Elismerjük azt is, hogy jó lenne telepíteni és parcellázni. De hogy a két dolog között bármilyen összefüggés lenne, hogy a kettő mesterséges összekapcsolása által mind a kettőt meg lehetne oldani, azt már határozottan tagadjuk. Ha az államnak van pénze birtokot megvenni és föl darabolva eladni, akkor fog találni vételre annyi birtokot ott és akkor, amennyi csak kell, ott és amikor kell. De hogy miért vegye meg éppen azokat a birtokokat, amelyek valamelyik külföldi ember a saját izléséből megvenné, miért olyan áron, amelyet valamelyik külföldi ember spekulációból vagy luxusból fizetne és miért telepítsen éppen ezeket a birtokokon, miért parcellázza éppen ezeket a földeket: ezt megérteni nem tudjuk.

A Baross-féle javaslat merő képtelenség. Nem csak azért, mert a már birtokos tulajdonában levő idegenek szerzett joga — amely fogalom az OMGE előtt kezd elmosódni — lehetetlenül teszi az utólagos kötelező kisajátítást. Hanem főképen azért, mert az ilyen elővásárlási kötelezettséget, amilyent ez a javaslat tervez, az állam terhére törvényileg megszabni képtelenség. Tegyük föl azt az esetet, hogy egy tönkrement és élelmes földbirtokos 1000 holdas birtokát, amely „középbirtokok alakítására, vagy pedig kisbirtokok telepítésére alkalmas”, haszonnal akarná értékesíteni. Nem kellene egyebet tennie, mint 1 millió forintért vételi ajánlatot tételnie egy külföldi Strohmann által: ezzel azután ipso facto beállna az állam terhére az a kötelezettség, hogy a birtokot 1 millió forintért megvegye. Kötéses rá a javaslat szerint, mert a birtok parcellázására vagy telepítésére alkalmas, köteles rá a javaslat szerint 1 millió forintért, mert egy külföldi embernek eszébe jutott ennyit kínálni érte.

Azt véljük, az OMGE nem használ sem magának, sem az ügynek azzal, ha az ilyen képtelen kitalálásokkal, mint komoly tervvel foglalkozik. Ha az uraknak tényleg fontosabb a haza, mint a saját zsebuk, akkor tessék egyenes tilalmat kérni a külföldiek birtokvásárlásai ellen, tessék lemondani arról a haszról, ami a külföldiek vételai révén keesgetti őket. De ha nem az, ha az annyira tulszinezett társadalmi és gazdasági veszedelmek daczára erről a haszról nem akarnak lemondani, akkor akaszszák szögére összes tervezetéseiket, mert abból, hogy ezt a hasznót a magyar állam fizesse meg nekik, még a mai világban sem lesz semmi. (é.)

Munkás-nyugdíjintézet.

A kormány maga is foglalkozott már több ízben ezzel a felette fontos, életrevaló és valóban humanus eszme megvalósításával. Mert ne élveznének nyugdíjat az igazán verejtékes munkában megöszült, elhagyott, munkaképtelen, rokkant, szegény emberek, épp úgy, mint a hivatalnok, vagy más hasonló foglalkozású egyén.

A munkások nyugdíjintézetének létrehozása, megteremtése nem oly nehéz, kis jóakarattal, némi hazafias buzgalommal keresztül lehet vinni ezt a munkásokra oly elvitathatatlanul hasznos, nemes, szép ügyet. A megoldása a dolgoknak egyszerű. A tagok által befizetendő díjak és ezek kamatai egyszerű, jótékony adakozás másrészt, alkotják azon eszközöket, melyek segítségével előbbre lehet vinni, a megvalósulás stádiumába lehet hozni a munkások nyugdíj ügyét.

Van-e oly munkás ember, ki heti keresetéből ne járulna szívesen hozzá a nyugdíj alapoz néhany fillérel, ama reményben, hogy egykor ő is kénytelen lesz — ha már képtelen dolgozni — igénybe venni a segílyt, hogy élete utolsó napjait tisztességesen lemorzsolhatja. Nincs oly ember a munkások között, ki nem tudná megvinni magától azt a néhány fillért, hogy ezzel a csekély összeggel is gyarapítsa a tőkét, melyből munkaképtelen, idősebb munkásokat támogatni, segíyeznek. És nem nyílnék-e meg a társadalom szíve, hogy adakozzék önszántából e nemes ügy érdekében.

A munkások nyugdíjintézetének megvalósítása úgyszólván folytatása lenne a munkaközvetítő intézetnek. Mert míg ez a munkanélkülieket támogatja olyképen, hogy munkához segíti őket, megóvva a szerencsétleneket az elzúllástól, végelpusztulástól, úgy hasonlóképp az, a már munkából kivonult, aggrókkant munkásokat segíyezzi, megventvén őket a koldulástól vagy éhenhalástól.

Épp úgy mint a munkaközvetítés szép ügyét annak idején a kormány buzgalommal és jóindulattal karolta föl és röviden megvalósította, úgy reméljük, hogy a munkások nyugdíjintézetének nemes eszméje is kellő visszhangra fog az illetékes körök kebelében találni és hasonló lelkesedéssel fogják támogatni, hogy mi hamarabb létrejöheszen ez az intézmény.

A hol látja a munkás ember, hogy mégis érdeklődik iránta úgy a társadalom, mint a kormány, ott aztán egészen másképp gondolkodik. Belátja, hogy bizony ő lesz talán csak a hibás és nem azok, a kik ellen kiabál, lármozik, izgat. Nem fog belőle a vállasgyüöllet, az előítélet, a társadalmi rendet fölforgatni szerető és akaró beszélni letesz majd azokról a vágyakról, a mik úgy is csak vágyak maradnak.

A kormány már nem egy példával mutatta, hogy mindig ott tud lenni a tettek mezején, még mielőtt igérné, már megis valósítja, s míg valami igazán fontos, hasznos, humanus dolgot segít nyelbeütni, már újab észmek foglalkoztatják.

Hisszük, reméljük, hogy ennél az ügynél is, a mennyire csak lehetséges lesz, iparkodni fog a kormány karöltve a társadalommal a munkaképtelen, rokkant munkások érdekét előbbrevinni.

Magyarország és a világiállítás.

A világ azon iskolájában, mely most Párisban megnyílt, Magyarország a magasabb osztályokat látogatja. A világiállítás magyar csoportja egyike volt az elsőnek azok közt, melyek a leghamarabb nyíltak meg és általános a nézet Párisban s a kiállítást látogató idegenek között, hogy a magyarok ez alkalommal derekasan kitettek magukért. A francia sajtó is elismeréssel és dicsérrel emlékezik meg arról, amit produkáltunk. Elismeréssel tartozunk a haza mindazon illetékes faktorainak, akiknek sikerült kiállításunkat köszönhetjük.

Az erkölcsi siker tehát megvolna már és most várjuk az anyagit. De megjegyezni óhajtjuk, hogy egy kiállítással, legyen az akár helyi érdekű, akár országos, akár világiállítás, soha olyan anyagi sikert elérni nem lehet, mint erkölcsit. Ez már a dolog természetéből folyik. S ezért ne várjuk mi, hogy természetéből folyik. S ezért a magyar csoport a párisi kiállításon megnyerte a külföldi tetszését, annak eredménye a magyar ipar és kereskedelem szemmel látható fellendülése lesz.

Ami anyagi eredményt várhatunk, az abból áll, hogy a külföldiek egy külön és imponáló kiállítás keretében alkalma nyílt megismerni Magyarországot és ez országunk azon képességét, hogy produkálni tud és produktumaival megállja helyét a nagy és művelt nyugati államok versenyében.

Mert — sajnos — 1848 óta, midőn egy véres és hatalmas szabadságharc révén vonta magára Magyarország a külföldi rokonszenves figyelmét, egész a párisi világiállításig nem igen nyílt rá alkalom, hogy mint önálló és izmos, nagy nemzet mutatkozzunk be a külföld előtt. Ausztria mindig gondoskodott róla, hogy háttérbe szoruljunk, midőn a világ figyelmé a monarchia felé fordult. Külügyi képviselőink ellen is jogos a panasz, hogy a monarchia ezen felénk önállóságát nem domborítja ki kellőleg. Valahány világiállítás volt Párisban eddig Magyarország mindig Ausztriával együtt állított ki és Ausztriának gondja volt rá ilyenkor, hogy Magyarországot csak az a külföldi vegye észre, aki direkt érdeklődik iránta.

Most azonban nem így van. Egy külön hatalmas pavillonban, mely egyike a legteretesebbeknek, külön e célra szervezett kormánybizottság vezetésével, mely hivatalos ügyekben egyenesen a francia köztársaság kormányával érintkezett — készült a magyar csoport. Mi magunk állítottunk ki és mi magunk reprezentálunk.

S így biztosra vesszük, hogy ez a kiállítás végre el fogja oszlatni a külföld azon balvéleményét, melylyel nemzeti önállóságunkról van. Meggyőződik nemcsak önállóságunkról, de arról is, hogy a nép, mely a Balkán és a művelt nyugat átjáró országát lakik, hivatást teljesít. A gyűlölködő pánszlávok és dákorománok és egyéb ellenségei a hazának bizonyára nem fogják most sem elmulasztani, hogy Párisban ártsanak nekünk, de az a remek magyar csoport ott a Szajna partján, ártalmatlanná tesz minden hamis vádaskodást.

Tout Magyarország, a felsőbb tizezer és a középső százezer, Párisba készült a nyáron. Hát csak menjen, aki bírja. A cikk elején a világ iskolájának neveztük a párisi tárlatot Valóban az is. Rengeteg az, amit ott a külföldi ember tanulhat, iparos, kereskedő, földművelő, tudós egyaránt. A hova az egész világ mutatába hordja mint azt, amit legjobbat és leghasznosabbat alkotni tud, ott többet tanulhat a figyelmes ember hetek alatt, mint idehaza esztendőnk alatt.

Az a sok ezer magyar, aki a világiállítás remekszép útjain fog bolyongani, ne bigyie, hogy az ő kötelessége pusztán a szórakozás. A haza, mely neki azt a kivételés módot nyújtja, hogy a költséges paszsiót megengedhesse magának, a haza viszontszolgálatot kér. Nem sokat, csak azt, hogy amit Párisban jót és hasznosat láttak és tanultak, idehaza, a saját kisebb-nagyobb körükben felhasználják és érvényre juttassák.

Különösen szól az iparosoknak, akik maguk látják legtöbb hasznát annak, amit tanulnak. De szól egyuttal mindenkinek, aki idehaza élethivatást tölt be. Nekünk magyaroknak, barmennyire előrehaladtunk is már, nagyon sokat kell tanulnunk, hogy el ne maradjunk.

És most rokonszenves érdeklődéssel kíséri a magyar nemzet világra szóló tárlatát annak a népek, mely eltévedéseiben és erényeiben is egyaránt nagy-szerűt. A rokonszeny kölcsönös, a francziák is szeretnek bennünket, amint azt már számos ízben tapasztalhattuk.

Könyvvásárlás.

Meddő tárgy, fogják mondani sokan, ha e cikkely czime szemünkbe ötlök. Meddő tárgy, elcsépelet thema, megvitatasának hatása, eredménye nincsen. Sok jóakaratu ember unos untalan tárgyalta már: okos jóhiszemű érvek elmerültek a nyomtatott betűk tengerében, elhangzottak, mint ama pusztai szó, el-tüntek, a nélkül, hogy nyomot hagytak volna maguk után.

Kétségtelen, ez ellenvetésnek van alapja. A való-ságok igazolni látszanak azok nézetét, a kik azt állítják, hogy agitativ uton nem lehet az irodalomnak közönséget teremteni. Egy, tíz, vagy száz cikkely, legyen az bármilyen okos, meggyőző, ragyogó érve-lésű, fejtsé ki bármily ellenállhatlan érvelést az a nagy igazságot, hogy pesszgo, élénk kultúrélet csak oly országban képzelhető, melynek népessége érdeklődést mutat az irodalmi jelenségek iránt, még egy embert sem vitt reá a könyvvásárlásra. Ezt megczáfolni nem lehet.

Az irodalom iránti érdeklődésnek és az ezzel elválaszthatlanul egybefüggő irodalompartolásnak egész más forrásai vannak. Sokkal mélyebbek ezek és egyenesen a népek belső lelki életéből szervesen fejlődő tényezők hatása alatt állanak. Itt kell feltalálni okait.

Intenzív kulturélettel bíró népeknél a könyv-olvasás és ezzel kapcsolatban a könyvvásárlás a népesség bizonyos kulturális fokon álló rétegéből fellé nélkülözhetetlen közzükség. Ilyenek a nagy nyugati országok népei mind: az angol, francia és német, melyek irodalma, szemben vitathatlan selejtesedésükkel, ma a virágzás sohasem látott fokán áll. Itt az átlag művelt ember könyv nélkül meg nem lehet. Egyrészt nem mulaszthatja el, hogy a tudományok rohamos fejlődése mellett szakismereteit folyvást meggyarapítsa: innen a szakirodalomnak páratlan izmos-sága, melyet p. o. Németországban csodálhatunk. Másrészt a szépirodalom iránti érdeklődés oly mérvű, melyről nekünk fogalmunk sincs, a melyet csak irigységgel bámulhatunk. A belletrisztika új termékei iránt mindenki érdeklődik s ez érdeklődés nem platonikus, hanem megnyilatkozik azokban az elöttünk elérhetetlennek tetsző sikerekben, a mely egy-nemesebb, nevezetesebb szerző érdekesebb könyvének, regény- vagy novella kötetének megjelenését követik. A francia Charpentier-czég némely kiadványa egy-két hét alatt éri meg a századik kiadást a mi száz-ezer szám jelenti a példányokat.

Nálunk legolvasottabb íróink: Herczeg, Mikszáth, Bródy — Jókairól, mint az egyetlen kivételről nem szólván — hét-nyolcz kiadásnál többet nem érnek, s ez évek eredménye: a tizesz példányszám pedig már horribilis. Viszonyainkat e tekintetben még csak össze se mérhetjük a külföldiekkel.

Ma ennek oka tisztán szellemi szükségletünk csekélyebb volta lenne, ha elérhető volna azt, a mi egyáltalában elérhető, akkor valóban feles tintapazarlás volna e tárgy fölött elmélkedni.

Meggyőződésünk azonban, hogy ez nem így van. A magyar közönség könyvvásárló kedvét egész más, merőben külső okok bénítják meg. Első sorban divat nálunk az irodalmat nem venni komolyan. A forum emberei, politikusok, jogászok nem tartják rendjük méltóságával összeegyeztethetőnek azt, hogy szépirodalommal foglalkozzanak. Asszonyok léha mulatóságának fogják fel a vers- vagy regényolvasást. Továbbá a kik ez elítélteleten túl vannak, azoknál nem elég jelentékeny az érdeklődés az iránt, ami magyar. Szegénynek vélnek, ha Bourget új könyve felől nem lennének tájékozva és azt meg nem szereznék, de hidegen hagyja őket minden, a mi magyar. Végül van egy harmadik csoport, a mely érdeklődik minden iránt, olvas mindent, de nem annyira, hogy anyagi áldozatra is hajlandó volna. Ez a csoport mely leg-számosabb és legveszedelmesebb — a kölcsönkönyvtárhoz fordul.

Ennek kell gyökeresen megváltozni. Az intelligens középosztály szánya feleslegét kártya helyett könyvre, érdeklődjék a külföldinél jobban a magyar iránt, hagyja a kölcsönkönyvtárakat a szegény néposztálynak, melynek azok száma vannak — s akkor majd szebb jövő fog derülni a magyar literatúrára.

Közgyűlés.

A Gromon egyesület f. hó 27-én fogja tartani közgyűlését, melyre a következő meghívót bocsátotta ki.

MEGHÍVÁS.

A „Gromon Dezső magyarnyelvterjesztő egyesület” XV-ik évi rendes közgyűlését 1900. évi május hó 27-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor tartja meg a „Társaskör” nagy termében, melyre az egyesület t. tagjait van szerencsénk tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A titkár jelentése az egyesület 1899/1900. évi működéséről.
3. A pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése a pénztár állapotáról.
4. A rendelkezésre álló tőke hova-fordítására és a pénzkezelésre vonatkozó intézkedések.
5. Az igazgató-tanács jelentése a „Magyar Dal-kör” tartozása és a kezelésünkre bizott külön alap-pótlása tárgyában.
6. Az igazgató-tanács indítványa Romanez Mihály volt egyesületi igazgatónak tiszteleti taggá leendő megválasztása tárgyában.
7. Esetleges indítványok.
8. A tiszti kar és igazgatóság visszalépése; és az új választás megejtése.

Jegyzet: Az alapszabályok 24. §-a értelmében a közgyűlés határozatképességéhez az elnökön kívül 30 tagnak jelenléte szükséges; ha ez a szám nem éretnek, úgy a közgyűlés 1900. évi június hó 4-én (pünkösd másodnapján) délelőtt 11 órakor tartatik meg ugyanazon helyen.

Esetleges indítványok a közgyűlést megelőző napig az igazgatóságnál írásban nyújtandók be. (Alapszabály 28. §.)

Pancsován, 1900. évi május hó 18-án.

Az igazgatóság.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Szuppán Vilmos kir. tanácsos, ministeri biztos mult szerdán érkezett városunkba s Sziklay P. Gyula kir. s. tanfelügyelő kíséretében meglátogatta a helybeli összes áll. elemi iskolákat. Mindketten pénteken távoztak városunkból. — Pavlovics György városi 16-mérnök visszaérkezett szabadságtúljáról s tegnap új-ból átvette az építészeti hivatal vezetését.

— **Polgármesterünk Bécsben.** Mattanovich Adolf városunk polgármestere pénteken reggel Bécsbe utazott a bankfiók részére átengedendő iskolaépület tárgyában. Értesülésünk szerint a közös hadügy-ministeriumba is ellátogat megtudni, mi lesz helyőrségünknek kilátásba helyezett szaporításával.

— **Keresztjáró napok.** Isten áldásától függ minden emberi munka eredménye. Különösen a földmivelő ember verejtékes munkája az, a melynek gyümölcse az istenadta időjárástól függ. Azért is szokta a rom-kath. egyház ilyenkor tavasszal a mindennapi fohászai mellett még különösen ünnepélyes körmenetekben is az egék urához könyörögni, hogy a mező termékeinek fejlődéséhez annyira szükséges áldását adja meg. Az úgynevezett keresztjáró napok ajtatoságai e héten tartatnak meg, melyen az alsó- és belvárosi áll. elemi iskolák rom-kath. tanulóifjúsága is résztvesz. Mindhárom napon, hétfőn, kedden és szerdán a reggeli 6 órai mise után indul a proceszió. Hétfőn a Stárcevoai úti kereszthez, kedden és szerdán pedig a rom-kath. temetőbe.

— **Iskolalátogatás.** Előkelő vendég, országos hírv tanfőrlő látogatta meg a tanügyi kormány megbízásából a mult hét folyamán városunk összes áll. elemi iskoláit. Szuppán Vilmos kir. tanácsos, a felsőbb leányiskolák országos főigazgatója, mint ministeri biztos a szerdai déli hajóval érkezett városunkba, hogy a most már egyjellegű elemi népiskolák állapotáról személyesen szerezen meggyőződést. Két napig vizsgálta az iskolákat Sziklay P. Gyula kir. s. tanfelügyelő kíséretében s jól esik konstatálnunk, hogy saját szavaival élve, meglepő eredményt tapasztalt. Nyilvánosan hangoztatta, hogy nemcsak a belvárosi régi állami iskolákban — melyekben már két évtized óta magyar a tan nyelv — tapasztalt kiváló eredményt, hanem a csak januárban államosított volt német- és szerb tanuló iskolákban is meglepő sikert látott a magyar nyelv tanítása körül, mely annak bizonyítéka, hogy ezen iskolákban ezeltől is kiváló súlyt helyeztek a magyar nyelv megtanítására. A növendékek szellemi haladásának megvizsgálásán kívül az iskolák elhelyezését és felszerelését is megfigyelés tárgyává tette s így alapos a reményünk, hogy a talált hiányok minél előbb pótolatnak s állami iskoláink felszerelés dolgában is mintaiskolák lesznek, hogy annál jobban megfelelhessenek azon nagy nemzeti missiónak, melynek szolgálatában állanak.

— **Martin Imre jubileuma.** Május hó 24-én lesz huszonöt éve annak, hogy Martin Imre a határvidék felosztása után városunkban fenállott áll. elemi és polgári iskolák igazgatóját átvette. Martin neve nemcsak programot jelent a tanügy terén, hanem igen nehéz viszonyok között elért sikert is. De ezekről majd máskor. Most csak arról adunk hírt, hogy a város társadalmá, melynek egy jó része a vezetések alatt álló iskolák növendékei voltak, ünnepélyesen készül tiszteletének és hálijának kifejezést adni. Mattanovich Adolf polgármester és Christian Antal kir. közjegyző, az állami iskolák gondnoksági elnöke állanak a mozzalom élén. A végleges rendező bizottság legközelebb megalakul. A pünkösdkor rendezendő jubileumi ünnepély iránt városzerte a legélénkebb érdeklődés uralkodik.

— **Lampionos menet.** Az áll. polgári és felsőkereskedelmi iskolák tanuló-ifjúsága szeretetének és tiszteletének imponans módon ad kifejezést e hó 24-én a mikor is Martin igazgatói jubileumának 25. éves fordulója alkalmából lampionos-zenét rendez. A menet este 8 órakor indul az iskola épülettől s Ferencz-József téren és Gromon utcán át vonul az ünnepelt király utcai lakása elé, hol Klein Béla felső kereskedelmi tanuló fogja az ifjúság érzelmeit tolmácsolni.

— **Tanulmány úton.** A nagy-beckereki jegyzői tanfolyam hallgatói e hó 15-én este érkeztek városunkba. Csütörtökön Belgrádba rándultak és pénteken délelőtt tanulmányozták a városi ügykezelést. Ugyanaz nap délután visszautaztak Nagy-Beckerekre. Itt tartozkodásuk idej- alatt a város vendégei voltak.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Mintán a május hó 16-án egybehívott rendkívüli közgyűlés nem volt határozat képes a törvényhatósági bizottság e hó 26-án d. e. 9 órakor újból rendkívüli ülésre hivatott egybe.

— **A közigazgatási bizottság szombaton,** május hó 26-án tartja e hávi rendes ülését.

— **Borcsa és Bárányos.** A kora tavaszi havazások és a hosszú esőzések megint okoztak bajt a mi vidékünkön is. Az árvíz nem remélt magasságot és a mi a főbaj állandóságot ért el. A Dunna, Tisza és Száva ár hullámainak első áldozatai Borcsa és Bárányos községei. Az árvíz nemcsak a két községnek határait borította el s tette tönkre az aratásra való minden kilátást, hanem a községeket is veszélyezteti, úgy, hogy hatóságilag kitélepítették. A menekülő lakosság megfosztva mindenétől a legnagyobb nyomor-nak néz elébe. Ennek a nyomornak némi enyhítése céljából fordulunk nemesszivű polgárságunk már-annyszor kipróbált jótékonságához. Adjon ki fillért, ki koronát, ki lisztet vagy kenyertet vagy bármi néven nevezendő élelmiszert; csillapítsuk az éhező csecsemők, gyermekek és aggyastárok éhségét. Kétszer ad, ki gyorsan ad. A könyöradományok a pancsovai főszolgabírói hivatalba küldendők.

— **Okupált járdá.** Az utcák mentén épült megtárák pora úgy a belvárosban mint a félre eső utcákban is egyaránt kellemetlen. De ehhez mi, a nagy és élénk (?) kereskedelmi város lakosai már hozzá szoktunk, mert hozzá szoktattak. Ezen magazinok tulajdonosai és bérlői most egy újabb „szoktatásba” fogtak. Szoktatják illetve kényszerítik a gyalogjáró közönséget, hogy a megtárák előtti járdáról a kocsitra menjenek. Legalább így történt

ez a mult egész héten át a Gromon- és király-utcai sarokházak magtára előtt. Az alig 1 1/2 méter széles járdán mindenféle eszközök üres és teli zsákok, lapátok stb. heverték szerteszét, a járda mellett közvetlenül álltak a kocsik, úgy hogy ott járnai abszolue lehetetlen volt. Ez pedig nem járja különösen olyan élénk utcáriszben, milyen a nevezett hely. Azt hisszük jogosan kérhetjük a rendőrkapitányságtól ezen állapot megszüntetését, annyival is inkább, mert tudtunkkal a város nem adta bérbe a járdát.

— **Népszámlálás.** A kereskedelemügyi miniszter megküldte a törvényhatóságokhoz az ez évben tartandó népszámlálásra vonatkozó általános utasításait a mely a kérdőpontok kitöltésére, a számláló biztosok díjazására és a felmerülő fuvarra és költségekre, vonatkozik. Ez általános utasítás a megjelendő népszámlálásnak előmunkálatait képezi. A népszámlálás tudvalevőleg december 31-én fog megejtetni.

— **Az Auer-égők szabadalma.** Lapunk f. évi április 15-iki számában „az Auer-égők szabadalma kérdéses” czim alatt megemlékeztünk a szegedi kir. járásbírósnak azon ítéletéről, melylyel kimondotta, hogy az Auer-égők használata nyomdákban, vendég-lőkben, kávéházakban stb. sem iparszerűnek, sem üzemi berendezésnek nem tekinthető s elutasította a részvénytársaságot szabadalom-bitorlás czimben indított keresetével. A „magyar gázizzófény rész-vény-társaság” most rendelkezésünkre bocsájtott adataiból arról győződünk meg, hogy egy hasonló szabadalom-bitorlás kihágási büntügyben már a leg-felsőbb bírói fórum, a kir. Kuria is döntött, még pedig a panaszos részvénytársaság javára, a mennyiben a pozsonyi kir. járásbírósnak egyik ítéletét, melyben a kávéházi helyiség világítására szolgáló eszközök a kávé-ipar folytatásához rendszerint meg-kívántató üzemi berendezésnek mondatik és ennek alapján egy ottani kávést utánzott Auer-égők használatáért szabadalom-bitorlásért bünsőnek mondta s 10688/1890. B. szám alatt hozott ítéletével a pozsonyi kir. ítélő-táblának a kir. járásbírósnak ítéletét helybenhagyó de megfélebbezett ítéletét indokainál fogva szintén helybenhagyta. Az érdekeltek érdekében még megjegyezzük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi ministerium mint legmagasabb szabadalmi forum kimondotta, hogy a részvénytársaság szabadalma Magyarországban 1909-ig érvényes.

— **A sertésvész elleni védekezés.** A földmivelés, ügyi miniszter újabb ismét rendeletet adott ki-melyben az érdekelte gazdakörök képviselőinek meg-állapodásával előzetesen tartott értekezlet megállapo-dásaihoz képest arra utasította a törvényhatóságokat, hogy a gazdaközönség és a sertés-kereskedő körök érdekeinek figyelembe vételével vészkerületeket alakítsanak oly helyeken, hol a sertésvész járványuszerfen lépett fel, avagy már a szomszédos községbe is át-terjed. Ez intézkedés alkalmas lesz a betegség elfoj-tására, mert a vészkerületek sertésforgalma szigorú felügyelet alá kerül és a vészkerületből a sertések csakis a felügyelő állatorvos kedvező eredményű vizs-gálata után lesznek hatósági engedelem mellet el-szállíthatók. Azonkívül az említett rendelet a heti és országos vásárok szigorú ellenőrzését és a vásárterek mindenkor pontos fertőtlenítését rendeli el, a sertések vételével és eladásával azok felhizlálása nélkül üzlet-szerűen foglalkozó sertés-kereskedők u. n. kúpecok sertészállításait pedig hatósági felügyelet alá helyez-teti, mely szállásokban a sertéseket a hatósági állat-orvosok hetenkint egyszer megvizsgálni tartoznak s melyekből sertések — a levágásra számt állatok ki-vételével — csakis 14 napi megfigyelés után szállít-hatók el akkor, ha a sertéseket a felügyelő állatorvos egészségesnek találta és marhaleveleket ellenjegyzti. Ez az intézkedés azonban a rendszeres sertés-hizlálókra ki nem terjed.

— **Szoknyás vasuti ör.** Mulatságos dolog történt egyik Kolozsvárhoz közeli vicinális vasutvonalon egy vasuti örrel. Az örházban a kis újszülött csecsemő foglalta le az anyát. Az egész családot egy makran-czos kecske látta el tejjel, ki mással, mit az asszony-nal magát megfejteni nem engedte. Ez persze egyelőre nem mehetett ki az istállóba, a vasuti ör pedig, fej nem lévén a háznál, magára kapta felesége szoknyáját és bluzát, fejét bekötötte kendővel és kezében a sajtárral bebaktatott az istállóba. Az önféjt kecske nem vette észre a csalást, az ör pedig izzadt a szokatlan munkában, míg egyszerre csak éles fütty ütötte meg a fülét, a vonat, melyről fejés közben megfélekedett, közeledett. Gyorsan lecapta a sajtárt, kifutott, lebecsájtotta a korlátot és haptákba vágta magát. Csak a vonat elhaladása után vette észre, hogy asszonyruhában volt. Pár nap mulva szolgálati megintést kapott, hogy többet ne merje feleségére bízni a szolgáltatást. A derék ör erre besietett az elől-járószághoz, hol felvilágosította a tényállást, ami az iroda komoly képtü hivatalnokait nagy derűtségre hangolta.

— **Nagyothallás — Siketség.** Egy gazdag nő, ki a nagyot-hallásból dr. Nicholson mesterséges dobhártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20.000 márkát ajánlkozott dr. Nicholson inté-zetének, hogy azok a siketek és nagyothallók, akiknek nincesz módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Das Institut Nicholson „Longest” Gunersbury London. W. England címére küldhetők.

— **Helyihajó közlekedés.** A Pancsova — Belgrád — Zimony és viszont közlekedő helyi-hajók nyári menetrendje (áprilistól szeptemberig) a következő: 1. Pancsováról Belgrád — Zimonyba indul 3/4 és 1/2 órákor reggel és 1/3 órákor délután. 2. Zimonyból Belgrád — Pancsovára indul: reggel 6 órákor, 1/2 órákor délelőtt és 7 órákor délután. Az utóbbi a következő napokon este 8 órákor indul el Zimonyból és pedig: április 7. 16. 23. 25. május 23. és 31-én; június 4. 11. 14. és 29-én; július 7. és 12-én; augusztus 2. 15. 18. 20. 28-án és szeptember 8. 11. 21. és 27-én. A hajónak a Temesbe való bejövetele a víz állásától függ.

Belvedere szálloda Bécsben, fekszik a déli állami-, Aspang-vasut és f. évi Julius hó 1-je óta a városi vasut Arzenal állomásának közelében. Értesítések folytán társaskocsik, (szálloda-omnibusz) fenti indóházakhoz küldetnek. Ugyanott állandóan szobák (összesen 200) 1 főtől feljebb kaphatók, világítás és szolgálat ingyen.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A nagy becskeréki jegyzői szaktanfolyam hallgatói, az előadói kar néhány tagja vezetése mellett városunkba jöttek tanulmányútra. No hát én bizony nem tudom, hogy itt mit tanulmányozhatnak a közölt program szerint?

Azt irták a lapok ugyanis, hogy f. hó 17-én a városi ügykezelést nézik meg, a mely ügykezelés megtekintésénél a városi főjegyző szolgálat felvilágosítással.

Én elhiszem, hogy a városi főjegyző vezetése alatti ügykezelés mint példás bemutatható, de hát ezen fiatal emberek mindegyike, vagy Nagy-Becske-rek városánál, vagy a Vármegyénél vagy valamely ügyvédnél lévén alkalmazva, (?) s így a többé-kevésbé hasonló ügykezelést Nagy-Becske-reken is megismerhetette.

Nézetem szerint a városi főkapitány lehetett volna oly előzékeny, és bemutathatta volna a rendőri osztályt (megtörtént) és a bejelentési hivatalt. Itt már csakugyan láttak volna olyat, mit sehól. Mert megtanulhatták volna, miként lehet a lakosságot leszoikatni attól, hogy vagyona megőrzését a rendőrségre bizza, s megszoktatni arra, hogy azt maga őrizze. Ez pedig igen egyszerű dolog, csak egy kis jó akarat kell hozzá, hogy a lakosság a rendőrség kímélése végett, annak munkáját könnyítse. E téren példányosul jár el egy a Király-utczában lakó városi hivatalnok, kiről egy előbbi cikkben azt állítottam, hogy ama bizonyos fedetlen csatorna buze hasonló az ő boncztermében uralgó büzhöz, s ki később helyreigazításként megjegyzé, hogy nincs bonczterme, — ezen hivatalnok ugyanis háza előtti fahidját éjjelre udvarába viteti. Nem azért mint ha attól félne, hogy azt úgy ellopják, mint f. hó 15-éről 16-ára hajló éjjel az udvarából kivezető csatornát fedő, és a küszöb-höz öt sróffal odasrófolt deszkáját, hanem csak azért, hogy félti a rendőrséget, nehogy azt őrizni kellően, a háza előtt műszakilag vezetett csatornába belessék.

Egy kis körutat téve a városban, bemutathatta volna szemléletileg, mint ügyel fel a rendőrség a köztisztaságra! S ezen felügyeletnél mint jár ismét csupa előzékenységből a rendőrség kezére az úristen, ki a csatornába dobott macska- és kutyakölykök, idétlen bárány és hurokba fogott madarak hullájának eltakarítása végett, a szükséges pillanatban megereszti az ég csatornáit, s az ekként keletkezett víz vizí magával ezen dolgokat. De meg, látták volna azt is, miként lesz kiirtva a város utcáin növő fű s egyéb gaz a lakosság által? Ezt ugyanis juhok által legeltetik le a lakosok. Igaz, hogy a gyökere megmarad, de hát ha megnő, ismét lelegeltetik.

Továbbá látták volna, hogy a várossal szemben mily lojális a lakosság. Tudva azt, hogy a város kasszája nem igen bővelkedik koronákban, azt kimérendő, miként hordatják ki egyesek az utcákon levő pocsolókat. Igaz, hogy nem lévén szakemberek, arra nem ügyelhetnek, hogy a szemben levő házhoz terelik az esetleg felgyülemelő vizet.

A bejelentő hivatalba visszatérve a tapasztalatokat nyújtó körutáról, itt megtanulhatták volna, hogy miként lehet egy állandó lakással bíró, szabályszerűleg bejelentett egyént a városban meg nem találni.

De igaz! Most jut eszembe, hogy a főkapitány a vendégeket 16-án Belgrádban kalauzolta, ezeket valószínűleg ott mutatta be s így nem akart ismétlésbe bocsájtkozni.

Tisztelettel maradtam
Pancsován, 1900. évi május hó 18-án
Tekintetes szerk. úr alázatos szolgálja
Egy Király-utczai lakos.

HIRDETÉSEK.

Dr. LENGIEL NYIRFA-BALZSAM
kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkifináltabb szőlőszesz volt ismert, ha azonban ezen nedv a főtálaló utasítással szerint balzsammá alakították át, csak akkor nyer gyógyzólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrfelületet, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, amely ez által fehérre és gyöngyödé válik.

Ezen balzsam kismítja az arczon a rán zokat és himlőhelyeket, ifjú arczsáint, a bőrnök fehérséget, gyöngyödséget és üdöséget kőlesznöz; a leg-rövidlebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot és anyajegyeket, orrvörösséget, hórtákat s a bőr minden más egyéb tisztátanságát. Ara egy kor-sónak használati utasítással 3 korona. Kapható minden jobb gyógyszer-tárban.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlato: ezzel egyidejűleg a **dr. Lengiel-féle**

Opo-krémet
használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.

A dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrt enyhévé és fehérré teszi és hivat a van a balzsam jó hatását fokozni. Egy drab ára 1 korona 20 fillér.

Főraktár Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer-tára Budapestben, Király-utca 12.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott, gyászoló család, fájdalommal telt szívvel mondunk hálás köszönetet mind azoknak a jó barátoknak, jó ismerősöknek, az elhunyt tisztelőinek kik a feledhetlen jó fiúnak, a jó férjnek és gondos apának,

Monya Mojszénak

halála alkalmával tanúsított részvétellel fájdalomkat enyhíteni kegyesek voltak és kik megemlékezésük jeléül koszorúkat helyeztek feledhetlen halottunk ravatalára.

A gyászoló család.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferenc gyógyszerész úrnak Neunkirchenben, Alsó-Ausztriában, a közsvény és csusz elleni vértisztító-tea feltalálójának. Vértisztító hatású közsvény és csusz ellen.

Midőn jelen sorokkal a nyilvánosság elé lépek, ezt azért teszem, mert kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész úrnak Neunkirchenben, köszönetemet nyilvánítani azon szolgálatért, melyet az általa feltalált vértisztító-tea fájdalom közsvény-bántalmainál tett, és hogy mások figyelmét is felhívjam ezen kitűnő teára, kik ezen fájdalmas betegségben szenvednek. Nem vagyok kép s azon kínzó fájdalmakat leírni, melyek 3 éven át gyötörték tagjaimat, ha időváltozás állt be, és melyektől semmiféle gyógyszer, sem pedig a Bécs melletti Baden kórházban éjjelente át, étvágyam napról-napra fogyott, testi erőm egészen elhagyott. A fenti teának 4 heti élvezete után a fájdalmaktól nemcsak hogy egészen megszabadultam, hanem most már, miután 6 hét óta nem iszom teát, egészségi állapotom teljesen helyreállt. Meg vagyok róla győződve, hogy mindenki, ki hasonló betegség ellen ezen teában keresi gyógyulását, áldani fogja mint én annak feltalálóját, Wilhelm Ferenc urat.

Kiváló tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófné,
alezredes neje.

466. sz.
v. h. 1900

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezennél közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. járásbírósg 1900. évi Sp. II. 154/3. számú végzése következtében Feymann Gyula ügyvéd által képviselt **úv. Juhász Teréz és trs. javára Menyhárdt István** ellen 295 kor. s jár. erejéig 1900. évi április hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1680 koronára becsült lovak, kordék, szecskavágó és járgányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pancsovai kir. járásbírósg V. 399/2 1900. számú végzése folytán 295 kor. tőke-követelés, eddig összesen 77 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított és 4 kor. 40 fillér árverés kifizési költségek erejéig Pancsován, adós lakásán leendő eszközésére 1900. évi június hó 2. napjának d. u. 2 órája határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován 1900. évi május hó 16. napján.

Argay,

kir. bírósági végrehajtó.

Ékszerek legdúsabb választéka.

Tisztelt kerékpározó közönség!

A jelenlegi idényen nagy vételek folytán ama kellemes helyzetbe jutottam, hogy

képzeltető legelőnyösebb feltételek mellett

igen jutányos áron adhatok bármily jegyű hirneves gyártmányokat, u. m. **Dürkopp-féle kerékpárokat, Neumann-féle Germánia, Rössler, Jauerneq, Cless-Plessing (láncz nélkül), Meteor, Adria, Styria, angol és amerikai kerékpárokat.**

Ezek az idén csakis legfinomabb, tartós aczél pneumatic és légsövekekkel vannak ellátva, épugy a legjobb aczélból készült nyeregkeretekkel és így minden előforduló gyártási hibáért egy teljes évre jótállást vállalok.

Javítások saját műhelyemben azonnal eszközöltetnek.

VALAMENNYI KELLÉKEK ITT KÉSZLETEN VANNAK. *Vevőim ingyenes oktatásban részesülnek. — Régi kerékpárokat becsértek és ugyancsak kerékpárok kölcsöndij mellett kaphatók.*

Azonkívül állandóan vannak raktáron nálam nagy választékban

Ékszerek (arany, ezüst és chinaezüst)

órák, tükrök, képek, lámpák és látszerészi cikkek,

kiváló nagy választékú

VARRÓGÉPEK STB. STB.

Számos pártfogásért esd

kiváló tisztelettel

Fischer Miksa.

Távbeszélő-állomás 85. sz. Pancsova és környékére.

Javítások és vésések minden neme elvállaltatik.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.